

Cuprins

Capitolul 1. Trecut în rândul sfinților...	7
Capitolul 2. Enigmele începutului	29
Capitolul 3. Ce nevoie avea Stalin de insulele Åland?	44
Capitolul 4. Jukov și petrolul	57
Capitolul 5. Rețeta eșecului	71
Capitolul 6. Consfătuirea din decembrie	84
Capitolul 7. Cum l-a învins Jukov pe Pavlov	95
Capitolul 8. Primul atac asupra orașului Königsberg	108
Capitolul 9. Spre Budapesta!	121
Capitolul 10. Nu a apucat să se lămurească.	134
Capitolul 11. Acționați ca în război!	150
Capitolul 12. În țeapă!	168
Capitolul 13. Cum a salvat Jukov Moscova	180
Capitolul 14. Cum s-a încheiat „înfrângerea nemților lângă Moscova”?	190
Capitolul 15. Înainte, spre Sicevka!	203
Capitolul 16. Din nou spre Sicevka	215
Capitolul 17. Despre rolul excepțional	232
Capitolul 18. Ce au povestit decorațiile	243
Capitolul 19. Ce mult îi iubea Jukov pe soldații de pe front!	256
Capitolul 20. Mâna dreaptă	269
Capitolul 21. De ce nu a reușit Jukov să facă ordine în Germania...	285
Capitolul 22. Despre bolșevicul plângăcios	296
Capitolul 23. Cercul apropiaților	307
Capitolul 24. Minunea negativă	323
<i>Bibliografie</i>	345

VICTOR SUVOROV (Vladimir Bogdanovici Rezun), fost ofițer al Direcției Generale de Informații a Ministerului Apărării din Uniunea Sovietică, a defectat în 1978 și s-a stabilit în Marea Britanie, unde a lucrat ca analist de informații. Alte volume traduse la Editura Polirom: *Spărgătorul de gheață. Cine a declanșat al Doilea Război Mondial?* (2010), *Ultima republică* (vol. I: *De ce a pierdut Uniunea Sovietică al Doilea Război Mondial?*, 1997, 2010; vol. II: *Cauza sfântă*, 2011; vol. III: *Dezastrul*, 2011), *Ziua M. Când a început al Doilea Război Mondial?* (1998, 2011), *Epurarea. De ce a decapitat Stalin armata?* (2000, 2011), *Acvariul. Cariera și defecțiunea unui spion sovietic* (2011), *Spețnaz. Istoria secretă a Forțelor Speciale Sovietice* (2011), *O să vă îngropăm! Cronica mărețului deceniu* (2012), *Simuciderea. De ce a atacat Hitler Uniunea Sovietică?* (2012).

Viktor Suvorov, Тень победы

© Viktor Suvorov, 2002

© 2013 by Editura POLIROM, pentru ediția în limba română

Această carte este protejată prin copyright. Reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea prin orice mijloace și sub orice formă, cum ar fi xeroxarea, scanarea, transpunerea în format electronic sau audio, punerea la dispoziția publică, inclusiv prin internet sau prin rețele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informațiilor, cu scop comercial sau gratuit, precum și alte fapte similare săvârșite fără permisiunea scrisă a deținătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislației cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepsesc penal și/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

Foto copertă: 4 iulie 1940. Paradă militară sovietică la Chișinău; în centru, generalul Gheorghii Konstantinovici Jukov; ANRM, Fototeca, 24947, www.anr.infoideea.ro/basarabia1940/page3.html?lang=ro

www.polirom.ro

Editura POLIROM

Iași, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700506

București, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A, sc. 1, et. 1,

sector 4, 040031, O.P. 53, C.P. 15-728

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României :

SUVOROV, VICTOR

Umbra victoriei / Victor Suvorov; trad.: Maria Sirghe. – Iași: Polirom, 2013

Bibliogr.

ISBN print: 978-973-46-3451-4

ISBN ePUB: 978-973-46-3676-1

ISBN PDF: 978-973-46-3677-8

I. Sirghe, Maria (trad.)

94(47)

Printed in ROMANIA

VICTOR

SUVOROV
UMBRA VICTORIEI

Traducere de Maria Sîrghe

POLIROM
2013

Sau putea exprima aceleași idei printr-un ultimatum: omorâți-mă, împușcați-mă, dar eu, tovarășe Stalin, nu intenționez să port răspunderea în fața poporului și a istoriei din cauza prostiei dumneavoastră.

Orice conducător de rang înalt are la îndemână un mijloc de a-i face pe ceilalți să-l ia în considerare. Acest mijloc este demisia. Dintotdeauna miniștrii, generalii, mareșalii au utilizat acest mijloc: eu pentru prostia altora nu răspund, așa că binevoiți a mă elibera din funcție. Dacă omul are principii, este obligat să și le apere. Așa cum a făcut în octombrie 1941 comandantul Frontului Extremul Orient, generalul de armată Apanasenko Iosif Rodionovici. El era de părere că nu trebuiau luate și ultimele tunuri antitanc din Orientul Îndepărtat, nici măcar pentru salvarea Moscovei. El l-a înjurat birjărește pe Stalin și i-a spus: smulge-mi lampasurile de general, împușcă-mă, dar tunurile nu ți le dau.

Iată un om curajos și cu principii.

În prima jumătate a anului 1941 era la ordinea zilei problema destinului țării. A fi sau a nu fi. Șeful Marelui Stat-Major, generalul de armată Jukov, avea datoria să ia o poziție intransigentă: tovarășe Stalin, ori destituiți-mă, ori lăsați-mă să lucrez.

A procedat Jukov astfel?

Vă propun două variante.

Prima. Stalin nu-l împiedica pe Jukov să lucreze și nici nu se amesteca în activitatea lui. În acest caz, toată răspunderea pentru înfrângerea din 1941 cade pe umerii lui Jukov, pentru că el este șeful Marelui Stat-Major, iar Marele Stat-Major este creierul armatei.

A doua. Stalin se amesteca în treburile lui Jukov, nu-l lăsa să se desfășoare, iar Jukov era un om cu o voință slabă și nu a avut curajul să demisioneze din înalta funcție. În această situație, Jukov poartă întreaga răspundere pentru înfrângere. Dacă Jukov nu a avut hotărârea și curajul de a refuza executarea unor ordine criminale, înseamnă că el trebuie să răspundă ca vinovat de complicitate la crime.

Avea totuși o soluție la îndemână. În ultimă instanță, pentru a nu fi nevoit să execute ordine criminale, Jukov putea alege să moară. Jertfindu-se pe sine, Jukov i-ar fi deschis ochii lui Stalin și altor conducători asupra erorilor lor și astfel ar fi salvat viața a milioane de compatrioți. Dacă Jukov s-ar fi sinucis în pragul războiului în semn de protest față de acțiunile incorecte ale lui Stalin,

atunci ar fi trebuit să i se ridice un monument. Atunci răspunderea pentru înfrângere ar fi căzut pe umerii altcuiva.

Răspunderea șefului Marelui Stat-Major este de o sută de milioane de ori mai mare decât a oricărui alt general. De calitățile personale ale șefului Marelui Stat-Major depinde destinul țării și al poporului la momentul respectiv și câteva decenii sau chiar secole după aceea. Șeful Marelui Stat-Major trebuie să aibă un caracter puternic. Pentru această funcție se cere o fermitate deosebită. Și curaj. Șeful Marelui Stat-Major nu are dreptul să se bazeze pe opiniile altora. El trebuie să aibă propria părere. Dar asta nu e de ajuns. El nu numai că trebuie să aibă o părere proprie, dar trebuie și să o susțină oriunde, la orice nivel. În caz de forță majoră, dacă este constrâns să facă un compromis față de convingerile sale, este obligat să renunțe la înalta funcție.

Jukov nu a părăsit postul de șef al Marelui Stat-Major. Nu a fost descoperită nicio urmă de protest față de acțiunile lui Stalin, în pofida eforturilor de mai mulți ani ale întregului aparat ideologic al unei țări uriașe. În ajunul războiului Jukov nu a întreprins nimic împotriva voinței lui Stalin. De aceea și este singurul răspunzător pentru cea mai mare înfrângere.

3

Altă obiecție: Jukov nu este vinovat de înfrângerea din 1941 pentru că la începutul războiului el deținea funcția de șef al Marelui Stat-Major abia de cinci luni și nu apucase încă să cunoască problemele.

Acest argument a fost repetat de multe ori. Ideea a pornit chiar de la marele strateg. Academicianul Anfilov a publicat niște memorii în care povestește despre întâlnirile lui cu Jukov la 20 de ani după terminarea războiului. În una dintre aceste întâlniri au avut o discuție cu aproximativ următorul conținut:

Anfilov: Cum a fost posibil, Gheorghi Konstantinovici, un asemenea dezastru la începutul războiului?

Jukov: Dumneavoastră când v-ați luat în primire noul post, de cât timp ați avut nevoie ca să vă acomodați cu problemele?

Anfilov: Ei, cam un an...

Jukov: Păi vedeți, eu am avut la dispoziție numai cinci luni, și știți câte erau de făcut.

Anfilov, se înțelege, a acceptat argumentul strategului. Să-l acceptăm și noi. Însă apare o neconcordanță. Jukov și apărătorii lui nu înțeleg în ce groapă au nimerit. Să confruntăm două relatări ale lui Jukov. În ianuarie 1941, marele strateg Jukov ar fi aruncat, chipurile, o privire pe hartă și a reprodus mental tot planul german „Barbarossa”. El ar fi înțeles brusc totul și l-ar fi învins pe Pavlov la exercițiul tactic întocmai cum generalii germani au învins trupele lui Pavlov pe câmpul de luptă șase luni mai târziu. Apoi, în același ianuarie 1941, Jukov a fost numit șef al Marelui Stat-Major, dar în această postură el nu a mai reușit să se acomodeze cu situația, nu a reușit să priceapă nimic și nici să pună lucrurile în ordine.

La începutul lui ianuarie 1941 Jukov era doar comandant de regiune militară, deci nu avea acces la cele mai importante informații. Pentru înțelegerea situației din exercițiul tactic ce urma să aibă loc avea la dispoziție o singură zi – 1 ianuarie 1941. În memoriile sale Jukov nu menționează că ar fi avut la dispoziție timp pentru înțelegerea situației: exercițiul tactic a început chiar a doua zi după încheierea consfătuirii corpului superior de comandă, dar Jukov nu a avut niciun fel de probleme: fără să stea mult pe gânduri, marele strateg a evaluat totul și a indicat cât ai clipi unde și cum vor ataca nemții. Și iată că Jukov este numit la conducerea Marelui Stat-Major. Are acces la orice informații. Îi are pe toți în subordine. Jukov poate chema orice comandant de regiune militară, de armată, orice comandant de corp de armată, divizie, brigadă, regiment, pe șeful oricărui stat-major, al oricărui departament, birou și să-i ceară să schițeze situația în cinci minute. Chiar în centrul Moscovei, pe pista de decolare de la Hodinka, se află în permanență un avion la dispoziția șefului Marelui Stat-Major. În orice moment Jukov are posibilitatea să decoleze spre orice stat-major, spre orice garnizoană, spre orice sector al frontierei: ce mai e pe la voi? Jukov poate chema la raport orice agent de informații, de la rezidentul ilegal în Geneva până la șeful GRU: ia prezintă-mi situația!

Pe 2 ianuarie 1941, comandantul Regiunii Militare Speciale Kiev, generalul de armată Jukov, a evaluat dintr-o privire și a înțeles toată situația. A înțeles-o până pe data de 11 ianuarie, cât au durat exercițiile tactice, apoi pe 13 ianuarie 1941 generalul de armată Jukov este numit șef al Marelui Stat-Major, se uită la aceeași hartă și nu înțelege nimic. Se uită toată ziua, toată noaptea, nu se poate

lămuri deloc. Se uită o săptămână, o lună, două – nu pricepe nimic. Cheamă în ajutor tot Marele Stat-Major, statele-majore ale tuturor regiunilor militare, flotelor, armatelor, flotilelor, cere ajutorul a sute de generali și mii de colonei, dar nu se lămurește deloc în privința situației. Trece și a treia lună, a patra, a cincea; Jukov încearcă să descurce ițele, dar nu, e prea complicat. Aparent situația e simplă, dar dacă te uiți cu atenție, dracu' s-o ia! Nu reușește deloc să se dumirească ce și cum.

De pe 13 ianuarie până pe 22 iunie sunt cinci luni, o săptămână și o zi. Bietul Jukov nici că s-a mai lămurit. N-a avut destul timp. N-a apucat să priceapă nimic. Dușmanii atacă, iar el nici măcar nu a redactat ordinul de respingere a agresiunii.

4

Nu putem crede afirmațiile că Jukov nu a apucat să clarifice situația. Iată și de ce.

În vestul Uniunii Sovietice erau cinci regiuni militare: Leningrad, Pribaltica, Regiunea Militară Vest (sau Bielorussia), Kiev și Odessa. Pe timp de război, aceste regiuni militare se transformau în fronturi, respectiv: Frontul de Nord, de Nord-Vest, de Vest, de Sud-Vest și de Sud.

Jukov putea nici să nu studieze situația din Regiunea Militară Leningrad. Condițiile naturale din Karelia nu sunt propice desfășurării unor operațiuni militare de mari proporții. Aici sunt păduri dese de nepătruns, taiga, tundră, lacuri, mlaștini mocirloase, râuri repezi cu albi stâncoase și maluri abrupte, bolovani imenși, stânci, roiuri de țânțari și tot felul de alte găze, nu există drumuri, clima este aspră. Iar ceva mai la nord este și noapte polară. Aici toate acțiunile militare se fărâmițează inevitabil în bătălii mici, de interes local. E limpede că inamicul va da atacul principal în altă parte, așa încât Jukov putea să nu se obosească studiind situația din Regiunea Militară Leningrad. Îi rămâneau patru regiuni militare.

Cel mai probabil, Germania putea ataca prin Bielorussia și Ucraina. În comparație cu Ucraina și Bielorussia, celelalte direcții erau secundare. Iată de ce Jukov ar fi trebuit în primul rând să studieze situația din Bielorussia și Ucraina. Însă pe aceasta o cunoștea foarte bine!

După Războiul Civil și în perioada premergătoare celui de-al Doilea Război Mondial Jukov a servit numai în unități militare din Bielorusia. Din acest serviciu se scad câteva scurte perioade de instrucție la cursurile de cavalerie din Leningrad și timpul cât a ocupat postul în inspecția de cavalerie la Moscova. Pentru posturile combatante, Jukov revenea invariabil în Bielorusia. Aici, între 1922 și 1939, el a parcurs drumul de la comandant de escadron până la adjunct al comandantului regiunii militare. Aici, în Bielorusia, Jukov a urcat toate treptele ierarhiei militare, fără a sări vreuna. A fost comandant de regiment, de brigadă, de divizie, de corp de armată și a urcat și mai sus. Prin natura obligațiilor de serviciu, Jukov trebuia să cunoască situația din Bielorusia ca pe articolele Regulamentului Militar. Trebuia să știe fiecare mușuroi și fiecare tușiș.

La sfârșitul lui mai 1939, Jukov a părăsit postul de locțiitor al comandantului regiunii militare, fiind numit șef al Marelui Stat-Major în ianuarie 1941. Între timp, situația din Bielorusia s-a modificat puțin; totuși, pe fondul a ceea ce fusese înainte, schimbările se vedeau destul de clar: această divizie era aici, acum a fost transferată la graniță; aici fusese o altă divizie, care acum a fost transformată în corp de armată; acolo era un corp de armată, acum, o întreagă armată. Chiar nu puteau fi studiate aceste modificări în câteva ore? Cu atât mai mult cu cât șeful Marelui Stat-Major nu trebuie să caute singur niciun fel de hârtii și nici nu trebuie să le citească. Ridică receptorul și într-o clipă, precum drăcușorul din tabacheră, sare un colonel din Biroul Operativ și în cinci minute raportează clar și cu vioiciune: a fost așa, acum e altminteri. Desface și harta, dă și lămuriri suplimentare dacă e nevoie.

Mai mult decât atât, în cadrul exercițiilor tactice din ianuarie 1941, Jukov (după spusele sale) a luptat pe hartă chiar pe teritoriul Bielorusiei. Pe hartă, conform relatărilor sale, era reprezentată situația reală. Și pentru Jukov ea era limpede precum cristalul. De unde s-au furișat ulterior neclaritățile în capul său luminat?

Cea mai puternică dintre toate regiunile militare era Regiunea Militară Specială Kiev. Jukov nu avea de ce să studieze situația din această regiune militară. Jukov a venit la conducerea Marelui Stat-Major din funcția de comandant al Regiunii Militare Speciale Kiev. Era obligat să cunoască situația de aici mai bine ca oricine de pe planetă.

În plus, în perioada când Jukov era comandant de brigadă, divizie, corp de armată, locțiitor al comandantului Regiunii Militare Bielorusia, el trebuia să cunoască situația din celelalte regiuni militare, în special din regiunea vecină Kiev. Când era comandant al Regiunii Militare Kiev, prin natura serviciului, trebuia să cunoască situația din toate celelalte regiuni militare, în special din regiunile vecine – Bielorusia și Odessa.

Dacă sunteți, să zicem, comandantul unei grupe de infanterie, sunteți obligat să organizați colaborarea cu vecinii. Sunteți obligat să știți care grupă acționează la dreapta dumneavoastră și care la stânga. Trebuie să știți de ce forțe dispun vecinii dumneavoastră, ce armament, câți oameni și câte muniții, de ce anume sunt capabili și ce misiuni le-au fost stabilite. Dacă sunteți comandant de pluton, obligația dumneavoastră directă este să știți totul despre plutoanele vecine. Acest lucru este valabil pentru comandanții de orice rang. Până la cel mai înalt. Dacă sunteți comandantul Regiunii Militare Kiev, atunci binevoiiți a studia și situația vecinilor dumneavoastră. Vă obligă funcția.

Mai rămân două direcții: Pribaltica și Moldova. Din punctul de vedere al apărării țării, este clar că acestea nu sunt direcții principale. Jukov era obligat să cunoască situația din Moldova, adică de pe teritoriul Regiunii Militare Odessa, din două motive. Pe de o parte, Regiunea Militară Odessa este vecină cu Regiunea Militară Specială Kiev; pe de altă parte, cu o jumătate de an în urmă, în iunie 1940, Jukov comandase trupele Frontului de Sud în cursul campaniei din Basarabia, adică din Moldova. Frontul de Sud s-a desfășurat pe teritoriile Regiunilor Militare Kiev și Odessa și a avut în structura sa trupe atât din Regiunea Militară Kiev, cât și din Regiunea Odessa. Înainte de a prelua comanda Frontului de Sud, Jukov a lucrat două luni la Moscova. A fost în mod special scutit de toate obligațiile, pentru a i se da posibilitatea să studieze situația din Regiunile Militare Kiev și Odessa, precum și din teritoriile limitrofe. Deci atunci, în iunie 1940, lui Jukov îi era totul foarte clar și în legătură cu Regiunea Militară Kiev, și cu Regiunea Odessa.

Prin urmare, ce nu pricepea Jukov?

Dacă îi era neclară situația din Pribaltica, ar fi trebuit să-l cheme din nou pe delegatul din Biroul Operativ al Marelui Stat-Major, care